

Sygn. akt. I ACa 348/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<i>Przewodniczący</i>	<i>SSA Anna Gawelko</i>
<i>Sędziowie:</i>	<i>SA Dariusz Mazurek (spr.)</i> <i>SA Marek Klimczak</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Justyna Stępień

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2012 r. na rozprawie sprawy

z powództwa **P. P.**

przeciwko (...) **S.A. w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 2 maja 2012 r., sygn. akt I C 993/10

I. **oddala** apelację,

II. **zasądza** od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód P. P. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu domagał się zasądzenia od pozwanego (...) (...) Towarzystwa (...) kwoty 75988.33 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 23 lipca 2010r. oraz zasądzenia od pozwanego kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 2 maja 2012r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75 678,72 zł z odsetkami od dnia 4 września 2010r. oraz kwotę 2400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W pozostałym zakresie powództwo oddalił.

W uzasadnieniu wyroku wskazał, że oparł rozstrzygnięcie o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 28 marca 2010r. powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia przedmiotem której był domu jednorodzinny, budynek gospodarczy i mienie ruchome od ryzyka zdarzeń losowych, między innymi takich jak powódź. Właścicielami nieruchomości na której znajdują się budynki są rodzice powoda. Powód korzysta z tych

nieruchomości na podstawie umowy użyczenia zawartej w styczniu 2010r. ze swoimi rodzicami. Rodzice powoda zawarli umowę ubezpieczenia mienia z innym ubezpieczycielem na sumę ubezpieczenia budynku mieszkalnego na 200 000 zł i mienia ruchomego na 20 000 zł

Niesporne w sprawie było, że w miesiącach maju i czerwcu 2010r. ubezpieczone przez powoda budynki uległy zalaniu przez powódź.

Pozwany przyjmując swoją odpowiedzialność wypłacił powodowi kwotę 37 800,07 zł. Wartość szkody spowodowanej w ubezpieczonych przez powoda budynkach wynosiła 88 878,40 zł a wartość zniszczonych ruchomości 40 826 zł.

Biorąc pod uwagę, że zgodnie z zawartą przez strony umową suma ubezpieczenia ruchomości określona została na 25 000 zł Sąd ocenił, że kwota ta stanowi jednocześnie górną granicę odpowiedzialności pozwanego z tytułu odszkodowania za ruchomości. Po uwzględnieniu faktu, że pozwany wypłacił powodowi kwotę 5432 zł ocenił, że za zniszczone ruchomości powód może w niniejszej sprawie domagać się odszkodowania w kwocie 19 568 zł. W przypadku budynków Sąd ocenił żądanie powoda za uzasadnione co do kwoty 56 110,33 zł, stanowiącej różnicę pomiędzy wysokością szkody a kwotą wypłaconą z tego tytułu przez pozwanego.

Jednocześnie Sąd ocenił jako nieuzasadniony zarzut pozwanego o konieczności obniżenia odszkodowania na podstawie art. 824¹ § 2 k.c. z powodu podwójnego ubezpieczenia mienia. Sąd Okręgowy ocenił, że w niniejszej sprawie nie zachodzi sytuacja przewidziana w tym przepisie z uwagi na to, że umowy ubezpieczenia zawarte zostały przez różne osoby posiadające odmienne interesy w zawarciu umowy ubezpieczenia. Powołał się w tym względzie na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 listopada 2005r. sygn. akt III CZP 96/05 OSNC 2006/10/164.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył częściowo apelacją pozwany w zakresie w jakim Sąd uwzględnił w punkcie I żądanie co do kwoty 19 831,99 zł.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego art. 824¹ § 2 k.c. przez niewłaściwą wykładnię co w konsekwencji doprowadziło zasądzenia od pozwanego kwoty odszkodowania zawyżonej o 19 831,99 zł.

W konkluzji apelacji pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenia powództwa i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego stosownie do wyniku tego postępowania.

Pozwany argumentował, że odwołanie się przez Sąd do poglądu wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego III CZP 96/05 nie było właściwe, ze względu na odmienności w stanach faktycznych. Dlatego w ocenie apelującego całkowicie bezpodstawnie zostało przyjęte, że powód i jego rodzice posiadali różne interesy majątkowe, a dodatkowo Sąd nie wskazał na czym ta różnica miała by polegać.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanego domagał się jej oddalenia i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację pozwanego zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny ocenił, że apelujący podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego art. 824¹ § 2 k.c. niewłaściwie interpretuje zastosowanie tego przepisu w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji.

Przepis art. 824¹ § 2 k.c. ma zastosowanie tylko w sytuacji, gdy ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową. Należy przypomnieć, że obowiązujące nowe brzmienie art. 821 k.c. nawiązuje do teorii interesu ubezpieczeniowego rozumianego jako rodzaj finansowego interesu, który jednostka musi posiadać, aby mieć prawo do świadczenia. Sąd I instancji w oparciu o okoliczności faktyczne prawidłowo ustalił w sprawie

ocenił, że w niniejszej sprawie nie zachodzi przypadek wielokrotnego ubezpieczenia w rozumieniu art. 824¹ § 2 k.c. Nietrafnie zarzuca apelujący, że Sąd I instancji uchylił się od wykazania na czym polega odmienny interes ubezpieczeniowy powoda i jego rodziców. Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy wywodzi odmiennosć interesu ubezpieczeniowego z odmiennych tytułów do posiadania nieruchomości wskazując, że interes powoda wynika z faktu zawarcia umowy użytkowania budynków, a interes rodziców powoda z tytułu przysługującego im prawa własności. Analizując przepisy o użytkowaniu należy stwierdzić, że zakres obowiązków użytkownika wyznaczony między innymi przez art. 256, 258, 259, 260 § 1 i 2 k.c. jednoznacznie wskazuje na istnienie niezależnych od obowiązków właściciela, obowiązków użytkownika co do utrzymania rzeczy w należytym stanie. W doktrynie podkreśla się, że interes ubezpieczeniowy posiada nie tylko właściciel rzeczy ale również może go posiadać przewoźnik, zastawnik, najemca, posiadacz samoistny o ile związani są z rzeczą tego rodzajem stosunkiem, że utrata rzeczy godzi w ich prawnie chroniony interes.

Twierdzenie apelującego, że na istnienie odmiennych interesów jest wykluczone w sytuacji istnienia pokrewieństwa pomiędzy powodem a właścicielami nieruchomości jest w ocenie Sądu Apelacyjnego niczym nie uzasadnione, a sam stosunek pokrewieństwa w świetle tego co wyżej już powiedziano nie wyklucza odmiennych interesów ubezpieczeniowych.

W konsekwencji tych rozważań brak było podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego.

Dodatkowo należy zauważyć, że obecnie zgodnie z art. 824¹ § 2 w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 13 kwietnia 2007r. zmieniającą ustawę o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 82, poz. 557) w przypadku wielokrotnego ubezpieczenia wysokość odszkodowania jakiego może domagać się ubezpieczony nie może przekraczać wysokości szkody. Zatem nawet w przypadku wielokrotnego ubezpieczenia nie jest możliwe jak to zdaje się sugerować pozwany aby łącznie wypłacone odszkodowanie przewyższało wysokość szkody. Obecnie przyjęte przez kodeks cywilny unormowanie kwestii wielokrotnego ubezpieczenia sięga do tradycyjnych zasad wynikających ze stosowanej w okresie przedwojennym praktyki zgodnie z którą „ każdy ubezpieczyciel odpowiada w granicach przypadającej na niego sumy ubezpieczenia, natomiast ubezpieczony nie może ogółem żądać pokrycia przewyższającego stratę rzeczywistą, choć ma prawo wyboru kolejności, w jakiej zwraca się do ubezpieczycieli. Ubezpieczyciele rozliczają się między sobą proporcjonalnie do sum przypadających na każdego z nich. Aby uniknąć spekulacyjnych ubezpieczeń podwójnych, ubezpieczyciel zawierając ubezpieczenie zwykle żąda ujawnienia, czy interes został równocześnie ubezpieczony u kogo innego”. Nie było kwestionowane przez pozwanego dokonane w sprawie ustalenie faktyczne, z którego wynika, że powód przed zawarciem umowy lojalnie uprzedził, przedstawiciela zakładu ubezpieczeń, że objęty umową przedmiot jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u innego ubezpieczyciela przez właścicieli nieruchomości. Po zmianie stanu prawnego na skutek wejścia w życie w dniu 10 sierpnia 2007r. nowego brzmienia art. 824¹ § 2 k.c. ubezpieczyciel nie może odmówić wypłaty odszkodowania w wysokości nie przekraczającej wysokości szkody. Przysługuje mu natomiast na podstawie zdania drugiego cytowanego przepisu regres do pozostałych ubezpieczycieli o ile wypłacone przez niego odszkodowanie przewyższa stosunek w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia. Jednak w stosunku do ubezpieczonego ubezpieczyciel nie może powoływać się na ograniczenia w wypłacie odszkodowania jakie przysługiwały na podstawie art. 824¹ § 2 k.c. w brzmieniu sprzed 10 sierpnia 2007 r. kiedy to ubezpieczyciele zyskiwali podstawę prawną do odmowy wypłaty odszkodowania ubezpieczeniowego w wymiarze wyższym niż wynikający z proporcjonalnego odniesienia przyjętej sumy ubezpieczenia do łącznych sum ubezpieczenia wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Apelacyjny ocenił, że ponieważ nie zachodzą podstawy faktyczne ani prawne do uwzględnienia apelacji wobec czego należało orzec o jej oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego opiera się o zasadę odpowiedzialności z wynik sprawy wyrażona w art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty postępowania apelacyjnego zasądzone na rzecz powoda składa się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości wynikającej z § 6 ust. 5 i § 13 punkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.